

4de zondag door jaar A

Mt. 5, 1-12

Stel u eens voor dat mensen als topeconomen, miljonairs en andere mensen die het gemaakt hebben in het leven, die stralen van gezondheid, materieel niets tekort komen en die lekker in hun vel zitten ons de acht zaligheden zouden verkondigen: dat klinkt niet echt geloofwaardig uit hun mond. Want wat denken we dan? Die hebben gemakkelijk praten, het gaat hun allemaal voor de wind. Ze kunnen mooi praten, maar ze hebben er zelf nog niets van meegemaakt.

En omgekeerd: wat zouden doodzieke mensen, werklozen, mensen die in de put zitten, die vervolgd worden enz. hiervan vinden? In hun oren klinkt dat waarschijnlijk ook niet echt geloofwaardig. Integendeel, het komt misschien eerder over als een soort hoon of spot in de zin van: proficiat met uw armoede en nog gefeliciteerd met uw miserie.

Met anders woorden: als ik (of iemand anders) zoiets zou beweren, dan hebt ge alle reden om te zeggen: die moet eens een dokter gaan opzoeken. Maar daar ligt ook het grote verschil: die woorden worden niet alleen verkondigd door Jezus: Hij heeft ze ook zelf voorgeleefd. En daarmee eigenlijk bewezen dat ze wel degelijk waar zijn.

Ik loop met u even het rijtje af.

- De armen van geest. Denk eens aan die keer dat ze Jezus kwamen zoeken omdat zijn familie zich schaamde om wat Hij zei en deed. Wat zeiden de mensen toen? Hij is van zijn verstand geraakt. Bovendien, “arm van geest zijn” kunt ge ook anders verstaan: dat zijn mensen die zowel vanbinnen als vanbuiten hun eenvoud en oprechtheid bewaard hebben.
- De treurenden troosten. Ik denk aan de vele genezingen die gebeurd zijn, aan de weduwe van Naïm die haar enige zoon terugkreeg, aan Jezus’ tranen toen Hij hoorde dat Lazarus gestorven was. Of denk aan de 8ste statie van de kruisweg: Jezus troost de wenende vrouwen. Het doet denken aan de vele zieken die weten dat de dood nadert, en daarbij eerder troost geven dan dat ze getroost moeten worden.
- Zalig de zachtmoedigen. Denk aan die andere keer dat Jezus het heeft over de lichte last en het zachte juk, en dan zegt: “Leert van Mij: Ik ben zachtmoedig en nederig van hart”. Of die keer dat de leerlingen vragen wie de belangrijkste is, en Hij een kind in hun midden zet.
- Hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Hoe vaak lezen we niet dat Jezus het aan de stok had met Farizeeën en schriftgeleerden over de manier waarop zij alles naar hun hand zetten? Denk aan die keer dat Hij een zieke genas op sabbat, denk aan zijn oordeel over de overspelige vrouw, denk aan de manier waarop Hij met tollenaars en zondaars omging: het had allemaal te maken met zijn gevoel voor gerechtigheid.

- Zalig de barmhartigen. Horen we Jezus op een andere plaats ook niet zeggen: “Ik heb liever barmhartigheid dan offers”? Denk eens aan de parabel van de barmhartige Samaritaan.
- De zuiveren van hart. Zou Hij dat niet bedoeld hebben toen Hij zei dat het échte kwaad niet zozeer is datgene wat we verkeerd doen, maar wat er binnen in ons hart leeft aan haat en jaloezie? Noemt Hij op een andere plaats sommige mensen geen “witgekalkte graven”: mooi vanbuiten, maar rot vanbinnen?
- Zalig die vrede brengen. Dan moeten we ver vooruit denken: naar Jezus’ afscheidsrede bij het Laatste Avondmaal. De woorden die Hij toen sprak worden iedere H. Mis nog herhaald, vlak voor de Communie: “Vrede laat ik u, mijn vrede geef Ik u”.
- Beschimpt worden, vervolgd worden en lasterlijk beticht worden. Is dat niet hetgeen Hem de laatste drie jaar van zijn leven is overkomen, en wat uiteindelijk op Goede Vrijdag geleid heeft tot zijn kruisdood?

Als ge zegt dat die zaligsprekingen nogal veel van ons vragen, dan hebt ge gelijk. Als ge zegt dat we die wel nooit helemaal zullen kunnen waarmaken, dan hebt ge waarschijnlijk ook gelijk: daar zijn ze té goddelijk voor, en wij té menselijk. Maar als ge zegt dat ge er helemaal niets mee kunt, dan vergist ge u. We hebben minstens al één Iemand die ze helemaal heeft voorgeleefd. En in de eeuwen na Hem zijn er nog ontelbare mensen geweest die het geprobeerd hebben.

Misschien ligt het echte probleem van dit Evangelie wel niet zozeer in de zaligsprekingen, maar bij ons. En wat ik daarmee bedoel wordt misschien duidelijk aan de hand van dit verhaaltje. Aan de oever van een rivier lag eens een steen die helemaal gepolijst was door het water: alle scherpe kanten waren er vanaf. Maar toen de steen werd stukgeslagen was hij binnenin nog helemaal droog. Jarenlang had de steen in het water gelegen, en toch was het water nog niet doorgedrongen tot in de kern. Dat is eigenlijk ook het verwijt wat Ghandi maakte aan het adres van sommige christenen toen hij zei: “Jullie, christenen, bezitten een boodschap die de hele wereld zou kunnen veranderen, maar ge hebt ze zelf nooit echt in uw hart opgenomen of in de wereld in praktijk gebracht”.

Met de zaligsprekingen geeft Jezus ons a.h.w. de sleutel van een bepaald innerlijk geluk in handen, zowel van onszelf als van anderen, maar we moeten wel zelf de moed hebben die deur te willen openen. Amen.

Johan Goris, pastoor